

veronica tamaș

inimi rănite

Veronica TAMAȘ

Inimi rănite

Dedic această carte doamnei Elefteria Yanakou

Editura Virtual

2010

ISBN(e): 978-606-8267-34-0

Avertisment

Acest volum digital este prevăzut cu sisteme de siguranță anti-piratare. Multiplicarea textului, sub orice formă este sancționată conform legilor penale în vigoare.

Digitizare realizată de Merlin IT Consulting Ltd. London, U.K.

Cuprins

FRUMOS CA UN ZEU, DAR SĂRAC CA UN ȘOARECE.....	1
PARADISUL ORIENTULUI.....	4
LACRIMI DE SÂNGE.....	8
VISUL.....	19
LICĂRIRI DE SOARE.....	27
RAPACE CA VULTURII ȘI ȘIREȚI CA VULPILE.....	33
ÎN INIMA EUROPEI.....	43
ÎN PĂIENJENIȘUL DIPLOMAȚIEI.....	52
CREPUSCULUL.....	61
ROIURI DE GÂNDURI.....	74
EXODUL.....	89
EXILUL.....	94
EMISARUL PĂCII.....	100
REVENIREA.....	103
DARUL SULTANULUI.....	119
REVERII.....	133
ZBUCIUM.....	142
VISURI NOI.....	152
VESELIE ÎN MOLDOVA.....	161
EXILUL.....	164
ÎNCHISOAREA.....	171
DIN NOU PE TRON.....	177
PLIMBAREA SULTANULUI.....	182
CONVORBIRI.....	185
CREPUSCUL.....	189
ENTUZIASME SI TEMERI.....	196
AMURGURI ÎNTUNECATE.....	206
ANEXA.....	224
POSTFAȚĂ.....	226

FRUMOS CA UN ZEU, DAR SĂRAC CA UN ȘOARECE

Povestea senzațională a vieții familiei Mavrocordat este plină de măreție și grandoare, dar și de prăbușire și durere. Firul existenței sale, a început să se depene urcând spre strălucire încă din insula lor de origine - Chios - loc binecuvântat și tupilat cuminte între apele limpezi ale mării, în seninul albastru al cerului egeean. Meleag mirific în salba de insule ce brodează țărnul Asiei Mici, pierdută în învolburarea apelor Mării Egee, cu livezi de viță de vie, cu migdali în floare și o vegetație bogată, ce crește cu bunăvoință sub fazele pline de generozitate, ale soarelui mediteranean.

Pământ minunat, cu viață și cântece de ciocârlie, slăvit de Dumnezeu prin frumusețea sa naturală și a sevelor vieții ce urcă în buchetul vinurilor sale celebre. Primul cunoscut din această vestită familie încă de la începutul secolului al XVII-lea a fost tânărul, Nicolae Mavrocordat, "frumos ca un zeu, dar sărac ca un șoarece" și căruia nu-i mai spuneau nimic, nici cântecul mulțimii de privighetori, cu glasuri melodioase, ascunse în tufele întunecate de iederă, sau în desișuri de nepătruns, nici copacii încărcăți cu felurite fructe, ce-și etalau rotunjimile ademenitoare, printre verdele intens al frunzelor, nici roua ce cădea în zori din cer, făcând să înflorească zilnic narcisul și leandrul cu frumoșii săi ciorchini, nici măslinul cu fructele sale dătătoare de hrană:

Stoluri de gânduri se repezeau spre sufletul său, tălăzuit ca o mare în furtună, făcându-l să nu poată întrezări nimic în legătură cu viața sa, aici pe insulă. Viitorul stătea undeva suspendat, între cer și pământ, ascuns într-o ceață învăluitoare, din care nu putea intui și nici desluși măcar câteva detalii, puse cu grijă, acolo la nașterea sa, de mâinile binevoitoare ale Moirelor atotștiutoare.

"Cum aș putea să pun în mișcare un destin, care se pare că mi s-a născut mort? Cum să fac ca binecuvântarea lui Dumnezeu, să se reverse din nou asupra noastră și a pământurilor de aici? Ce îmi lipsește pentru a împinge din nou, caleașca vieții, spre mulțumirea și timpul luminos de altă dată? Oare numai acele monede de aur să fie de vină? Se pare că totuși prezența lor face foarte mult", - se gândea el cu înfrigurare și adânc tulburat.

Deși el și familia sa, se știa nobile și "cei dintâi" în frumoasa insulă Chios, viața sta totuși pe loc și pentru el, nu se mai prefigura nimic mulțumitor în minunata lui patrie, vestită în egală măsură prin dulceața, buchetul și coloritul licorii dătătoare de bucurii ale zeului Bachus, dar și pentru participarea îndârjită la disputa pentru întâietatea, de a-i fi dat viață marele poet Homer. Așadar nobilă și cu stare cândva - dar cine nu era nobil în insulele egeene se întreba ilustrul domn Dimitrie Cantemir? - dacă dispunea de o casă cu turn și o vie?, familia Mavrocordat, își tot pierduse însă din venituri, până când ajunsese la acea sărăcie, nu numai jenantă dar și constrângătoare de spirite și trupuri, ca un corset mult prea strâns, rămânându-le în schimb, temeinic înfipite în minte și

în gând, prestigiul numelui și hotărârea nestrămutată, de a-și câștiga onest existența de toate zilele. Multor fii de nobili, le cădea cu ușurință pe cap, la acea dată, o astfel de pacoste. Altoră dimpotrivă, destinul le așeza în cale, cu generozitate, șansa unică, a ascensiunii până sus, chiar sus de tot.

Așa se va întâmpla ceva mai târziu și cu cel ce se va numi domnul Țării Românești, Nicolae Mavrogheni, acea "poznă a firii", cum îl va numi un cărturar valah. Originar din zonă, din Parikia-Patmosului, unde casa familiei sale și cele trei fântâni, zidite în 1777 de el, îl mai așteaptă și azi cu numele său, frumos săpat pentru eternitate, în piatra lor. Tot în această insulă a fost și locul exilului Sf.Ioan Evanghelistul, ordonat cu asprime în acel an 95 e.n., de către flușturaticul, împărat roman, Domițian, tărâmul unde sfântul, a avut revelația apocalismului.

Ceva mai departe spre răsărit, se află insula Rodos, cu care destinul românesc, se va intersecta de mai multe ori și în primul rând, prin umanistul principe al Țării Românești, Petru Cercel, care în tinerețea lui, a fost exilat, pentru scurtă vreme, în cetatea cavalerilor ospitalieri de acolo. Apoi tot dintre parfumatele livezi de mirt, migdali, lămâi și portocali ale acestei insule, se va desprinde și tânăra Maria Amirali, viitoare soție și doamnă a voievodului Petru voda Șchiopu, al cărui destin vitreg, îi va refuza, până și odihna somnului fără de sfârșit, în primitorul pământ al patriei sale, rămânând pribeag și dincolo de neființă, în biserica franciscanilor din Bolzano.

Familia Mavrocordat săracă acum, dar nobilă prin origine și numeroasă prin membri ei, nu-i mai putea oferi nimic tânărului Nicolae, în mintea căruia se contura tot mai clar, ideea părăsirii dragei sale patrii, învăluită în apele albastre - verzui ale Egeei, cu cer limpede și transparent, până hăt departe și livezi cu fructe dulci.

Într-una din diminețile, începutului de secol al XVII-lea, a hotărât să părăsească insula, cu căsuțe albe, încărcate de flori, iederă, tufe de smochin și viță de vie, apucând cu pas hotărât și energic pe ulițele, strâmte și glodoase, încă pustii deoarece, întreaga fire se mai odihnea, înainte de trezirea popoarelor de păsărele, gălăgioase și a oamenilor harnici și grijulii cu puținul lor avut. Lăsa în urmă, familia mâhnită și înspăimântată, pentru distanța ce se interpunea între ei. Înainta îngândurat, dar și plin de visuri și speranțe, repede și grăbit spre portul Chios, de unde o ambarcațiune îl va lua și purtându-l cu sine, îl va duce spre marea metropolă a Constantinopolului, orașul tuturor aspirațiilor și marilor posibilități. În port, totul era încă liniștit, auzindu-se doar clipocitul apelor transparente, ce se spărgeau în mici clăbuci albi de spumă, de pânțele micilor ambarcațiuni, ce stăteau și își așteptau nostalgic stăpânii, sau săltau jucăușe pe coama apelor, care îndrăznețe și agile înaintau printre ele, cu aceeași energică și invariabilă perseverență, spălând și nisipul țărmlui.

Nicolae Mavrocordat, pornea hotărât în întâmpinarea destinului său pentru a-și cuceri un loc sub soare, ca negustor de mătăsuri în marea capitală, care-l va primi cu bunăvoință lângă sufletul său palpitând. Regrete nostalgice, îi amărau bucuria plecării, în timp ce corabia plutea ușoară

pecoama apelor, iar vârful muntelui Pelinaion, al insulei sale dragi, se vedea tot mai puțin și mai estompat pentru ca apoi, să se topească în ceața depărtării.

PARADISUL ORIENTULUI

Proaspăt sosit va face cunoștință repede și întreprinzător, cu noua lume a mării metropole, ce i se așternea în fața ca un uriaș, ce se cerea îmblânzit prin cei câțiva bănuți de aur, din punga sa lungă și slabă, cusută cu grijă în dosul surtucului și aproape de inimă, pentru a-i simți mereu acolo, dar și pentru a-i da puterea și curajul luptei cu necunoscutul precum și perseverența ambiției de reușită.

Capitala de pe Bosfor, străpunsă de minunatul golf al Cornului de Aur, s-a bucurat încă din antichitate, de faima unică a uneia dintre cele mai frumoase și atrăgătoare așezări din lume, care prin cuceriri, prietenii și căsătorii se înrudea, cu mai mult de jumătate, din lumea răsăriteană. Legenda întemeierii sale, în anul 659, î.e.n. de către corăbierii megarieni, adăuga și ea câteva raze, la aura și așa strălucitoare a cetății. Conform aceleiași surse mitologice locul minunat al situării, a fost ales de însuși falnicul Apolo-zeul desăvârșitei frumuseți masculine și al lumii pure. La avantajele așezării, deosebit de bine aleasă, la intersecția mai multor lumi, europeană, asiatică și africană, trebuie să adăugăm și pe acelea ale unui por, pe cât de ospitalier pentru navele prietene, pe atât de greu de cucerit pentru cele dușmane. Acolo va ancora și Nicolae Mavrocordat, pășind curajos, prin furnicarul de corăbii și oameni, dornic de a începe activitatea și hotărât în speranța reușitei. Treptat va face cunoștință cu marele oraș, care zilnic, îi va oferi alte și alte fațete frapante și uimitoare, făcându-l să se convingă, că natura generoasă în bunăvoința ei universală, a înzestrat acest tărâm și cu un climat blând și cu o poziție cheie, între două mari lumi și continente. La pitorescul natural al orașului, care l-a uimit pe noul venit, trebuie să adăugăm și limpezimea de cristal a cerului de peruzea, pe care uneori aleargălaft văzând, cu ochii, sau alteori abia târându-se, popoare alburii de corăbii poroase, desenate parcă de un penel vrăjit. Sub ele palpita orașul împrăștiat pe peninsula ca un triunghi, cu vârful udat de Bosfor și înconjurat de alte corăbii, dar adevărate, ca niște fluturi uriași și multicolori, care pluteau cu grație și îndrăzneală sub dirijarea ageră și iscusită a căpitanilor. Furnicarul de oameni, ce mișuna cu perseverență, în toate părțile, îi dădeau farmecul său unic și faima bogăției sale, încât orașul își merita pe deplin numele de "Paradisul Orientului".

Marea așezare cu trei nume: Bizanț, Constantinopol și Istanbul, a avut destinul unic, de a fi marea capitală a trei imperii. Atunci în vremea Mavrocordaților, ca și mai târziu, era nu un simplu oraș, ci o mare aglomerație de cartiere, fiecare cu o fizionomie proprie, în care se întovărășeau și se priveau în ochi: palate și apeducte, arcuri de triumf și coloane, bazilici romane și bizantine, moschei și medrese otomane, hanuri, băi și bazaruri, case luxoase și cocioabe căzute într-o rână. Toate pierdute și amestecate la tot pasul, printre grădini și împletitura strânsă a străzilor și ulițelor

gălăgioase, pline de hopuri și gropi, ca și de oameni căre trăiau mai mult în mijlocul lor, decât în interiorul caselor modeste. În acest păienjeniș, gândurile lui Nicolae Mavrocordat, se îndreptau cu insistență, spre capătul unei străzi, ce urca în pantă, spre renumitul cartier Fanar, în care se aflau multe prezențe și românești, printre careși Vlah sarai, bogata reședință a domnilor munteni, ca și palatul plin de rafinament, al ilustrului domn moldovean și cărturar Dimitrie Cantemir.

Cartierul Fanar, a avut în această epocă, un profil demografic eteroclit prin originea și numele celor ce-l ocupau, întinzându-i renumele, prin reverberațiile sale peste spații tot mai mari. Toți cei care se gândeau sau sperau să devină noii locuitori ai vechii capitale, dacă erau bogați, visau să se așeze în acest cartier, fiindcă acolo, se găseau cele mai avute și mai nobile familii, grecești sau grecizate, cu strânse legături de rudenie între ele, și interese comune, care nu excludeau însă și o continuă concurență pentru onoruri și poziții sociale importante, în societatea turcă. Printre ei se aflau și mulți italieni și levantini, de veche așezare, nobili sau negustori foarte bogați. Mulți membri ai acestor familii policolore ca origine și poziție socială, aveau studii la diverse mari universități europene și în special în Italia, de unde mai apoi, unii se întorceau acasă, la Constantinopol, cum îl numeau mai cu seamă grecii, încărcăți de diplome celebre, care voiau să susțină pregătirea lor generală, de filosofi, juriști, medici, oameni politici și poligloți. Toți aceștia nu aveau deloc gândirea limitat-naționalistă și exclusivist de clasă socială, în sensul modern de mai târziu, care de altfel, în epoca lor, ar fi fost cu totul anacronică. Ei știau bine că pregătirea de cultură generală, îi va ajuta să ascensioneze mai repede în societatea turcă și că largul lor orizont de gândire și universalitatea cunoștințelor, îi făceau mereu utili printre compatrioții lor și de aceea unii îmbrățișau numai această îndeletnicire. În acest mod, a apărut coloritul intelectual multiplu, al unora dintre locuitorii Fanarului, dar nu numai al acestuia, ci și al unora dintre fanarioții de început, perioadă de aceea numită și a fanariotismului filosofic, la care a colaborat nu numai cultura occidentală, dar și cea orientală. Așadar Fanarul, a fost și locul de stabilire a primilor Mavrocordați, dar și tărâmul înălțării lor, al zborului visurilor și aspirațiilor lor spre culmi celeste. Fanarul, este deci cartierul care și-a întins cel mai mult antenele istorice și și-a împletit existența cu istoria românilor. Prelungirile sale, întinzându-se viguros, spre țările acestea, întrepătrunzându-se cu esența pământului românesc. Cartierul Fanar, a fost visat în aspirațiile sale și de Nicolae Mavrocordat, care gândea: "Fanarul, a fost locul în care, au trăit mai cu seamă, urmașii marilor negustori și vârfurile nobilimii noastre, ce au scăpat de iataganele semilunei. Mulți au ajuns sus aici. Cu multă răbdare și alte daruri ale firii omenești, pe care trebuie să le folosesc și eu, va trebui să răzbat și să-mi găsesc locul meu. Din nimic și cu proverbiala mea răbdare, ajutat și de puțin noroc, voi ajunge poate aproape de speranțe. Și eu trebuie să răzbat!"

Fanarul, se afla așezat, pe țărmul de miazăzi al minunatului golf, Cornul de Aur, numit astfel, de la "un far sau fanar, pus acolo pentru orientarea corăbiilor". Era locuit, cum s-a văzut, încă

de atunci și de greci constantinopolitani, îmbogățiți prin comerț, dar și mulți veniți din insule sau de oriunde și dominați de aceeași speranță a parvenirii cu orice preț. Aceasta nu i-a împiedicat deloc, să-și formeze mai mult, un orizont internațional și deci de mare toleranță etnică. Erau oameni foarte pricepuți în afaceri, cu multe relații printre înalții demnitari turci, abili și intriganți, uneori lacomi și avari și cu multă influență în viața societății otomane, căreia îi furnizau, nu numai mărfurile necesare existenței, dar și tot felul de informații diplomatice și nu numai atât. Între aceștia și administrația otomană, s-a creat o ciudată simbioză, care s-a manifestat prin slujirea celor dintâi, cu multă fidelitate de către grecii din Fanar și de aceea statul turc, i-a recompensat cu bogății, glorie și onoruri. Din mijlocul lor și-au cules turcii mulți demnitari și în exclusivitate, numai dintre ei, în perioada 1669-1821, folosindu-i în relațiile cu celelalte state, fiindcă ei înșiși, nu aveau voie să învețe limbi străine, deoarece Coranul le interzicea cu strictețe acest lucru.

Fizionomia economică, socială și politică a Fanarului, era în aceste condiții foarte originală și făurită de minți iscusite, întreprinzătoare și versatile, a unor locuitori eterogeni ca origine și care exercita un fel de fascinație asupra celorlalți pentru a-i deveni locuitori. De aceea credem că spre acest loc, se vor fi îndreptat și aspirațiile lui Nicolae Mavrocordat, fiindcă rudele sale bogate de acolo, ofereau un avantaj în plus, prin poziție sau influență. Călătorul nostru, căutător de noroc și de croiala unei vieți noi, va porni la cucerirea destinului său, prin intrarea, în lumea comerțului în calitate de negustor de muselină și pânzeturi, dar deocamdată, el însuși era așezat în celălalt mare cartier comercial, în Galata.

Drumurile sale, de om pus pe muncă serioasă și fără preget, îl vor purta mereu prin marea metropolă, trecând încărcat de gânduri și marfă pe lângă marile și impunătoarele porți ale "cetății împărătești", a Sublimei Porți, construită în 1476, pentru sultanii turci, proaspăt cuceritori ai orașului și peste ale căror ziduri, oamenii de rând, au pătruns doar cu gândul, privind de din afară, cu speranță și disperare, cu înfiorare și dezgust.

"Poarta mântuirii", Bab-I-Salam, masivă, greoaie și gigantică a văzut multe suflete îngrijorate trecând pe sub bolțile ei, uneori mântuite pentru totdeauna de viață și speranțe, altele în culmea gloriei efemere. Oricum se știa că, trecând ca solicitant dincolo de ea, trebuia să fii pregătit și pentru a-ți lăsa afară, orice speranță așa cum spunea și Dante în fața Infernului, fiindcă acolo, în confruntarea cu lăcomia și venalitatea unora dintre înalții demnitari, puțini erau cei ce răzbăteau. Era începutul unui drum, pentru solicitantul ajuns acolo, când surâsul norocului, se întrezărea anemic și timid, printre buzele sale subțiri și bine tivite. Numai dacă obținea numirea în dregătorie, norocul îi zâmbea și îl cuprindea generos în brațele sale iar steluța vieții lui, se înălța curajos spre firmamentul luminos. Acolo putea rămâne, poate solid, uneori și definitiv înfiptă printre egalele sale într-o reușită, sau se putea să se prăbușească în hăurile de abis, ale închisorilor otomane, sub disprețul suveran al demnitarilor turci. Ceva mai încolo, se afla grandioasa și monumentală catedrală Sfânta

Sofia, lăcaș binecuvântat de mierea dumnezeiască, în care omul smerit pătruns de charma, încerca părelnic, prin reverberațiile gândurilor sale sfioase, să se apropie de picioarele dumnezeirii, într-un loc încărcat de istorie și martor a două mii de ani, de grandoare și decadență.

Ce gânduri fugare, îi vor fi trecut prin cap, noului negustor de muselină și pânzeturi, este mai greu de definit, în timp ce pașii îl purtau pe ulițele strâmte și agitate ale mării capitale, sau în spatele tejghelei, încărcate cu valuri de mătase fină, ușoară și spumoasă. Oricum, faptul că reușise să fie posesorul unei activități lucrative, aducătoare de câștig, într-o astfel de metropolă, îi dădea voie să-și înalțe cu curaj, toate dorințele și aspirațiile, spre înălțimi, ca un adevărat cârd vioi, de porumbei, care valsau grațios și în arabescuri mari, pe cerul siniliu al capitalei. Încet dar sigur, se consolida și poziția sa, printre ceilalți ai branșei, printr-o modestie supusă, simplă și cuminte, purtată cu acuratețe, ca o podoabă rară, fără stridențe și ostentația originii sale nobile. Manifestată prin bunăvoința sinceră, de a-i veni clientului, în întâmpinarea dorințelor și preferințelor, uneori chiar enervante și greu de mulțumit, mai ales dacă aceștia, erau femei și năzuroase și din case mari. El știa însă că prin tact, cu reținere, cu înțelegere și multă amabilitate, putea să intre în voia tuturor clienților. Să vină în întâmpinarea nehotărârii lor, de a cumpăra, "muselina aceea galben-oranj, sau cealaltă purpurie", cu cuvintele cele mai potrivite mai bine alese și bine cumpănite. Urmând fără greutate, natura nobilă, a structurii sale psihice, care-l făcea cinstit, sobru fără scorțosenie, Tațional în toate și în tot, accesibil tuturor situațiilor și dornic de a le depăși, fără urme prea mari. Astfel, îl vedem, pe Nicolae Mavrocordat, în căldura toridă a unei zile, de mijloc de vara, urcând încet și sigur scările palatului familiei Vodinos, cu mult înainte de ora fixată, cu mostrele mătăsurilor și pânzeturilor sale, așteptând să fie primit. Oamenii cu poziția lor socială, de foarte bogați, se știe că erau aprovizionați acasă "cu toptanul", adică en-gros", cantitățile depășind cu mult necesitățile palatului și ale rangului.

LACRIMI DE SÂNGE

Familia Vodinos, nu era în marea capitală otomană, oricine și nici o oarecare familie avută, așa cum erau, atunci destul de multe acolo, ci una cu un statut anume, bine stabilit prin relații directe, chiar dacă de servicii cu înalții funcționari, de la curtea sultanilor și în plus o rămurică a ei, mergea direct, spre casa domnitoare a Moldovei, coborâtoare prin bărbați din ilustrul domn, Alexandru cel Bun și Drept.

Scarlat Vodinos - tatăl era un renumit negustor "Qu'il etait comercant et s'occupait d 'approvisionner la Capitale de l'Empire, avec la moutons et le betail necessaire, a un prix etabli par la Sublime Porte".

Această ocupație i-a conferit bogatului și influentului negustor Scarlatos, patronimice diferite de: saigiu, beilicciu, sau gelep pașa, iar în limba greacă acela de: vodinos sau grama. Dintre toate, negustorul însuși îl va prefera pe acela de "vodinos", fiindcă tot cu acest nume, va fi înscris și nepotul său, în registrul matricol al Colegiului grec din Roma. Printre demnitarii curții otomane, furnizorul lor imperial, era numit mai simplu Scherletoglu. El este cel care prin afaceri bănoase de o viață, a pus bazele bogăției familiei, care la stingerea sa din viață, în 1638, era una dintre cele mai avute din Istanbul. La starea materială, solidă a negustorului mai trebuie adăugată și faima și prestața nemaipomenită a căsătoriei sale, cu nefericita domniță, fiica lui Alexandru Iliș Turcitul, fiul lui Petru Rares, domn al Moldovei, și care la rândul său, era fiul lui Ștefan cel Mare și nepot al lui Alexandru cel Bun.

Spunem nefericita domniță, deoarece tatăl ei Alexandru Iliș Turcitul va sfârși asasinat mișelește, în capitala sultanilor, în timp ce încerca să-și înalțe rugăciunea de speranță și disperare către Dumnezeu Atotputernicul, într-una din bisericile, pierdute într-unui, din cartierele marelui oraș. Fiica sa, va rămâne săracă și orfană fără nici o putere, ajutor sau protecție, într-o lume tălăzuitoare, ca și apele mărilor din jur. De aceea căsătoria, se face repede și cu prisos de mulțumire interioară, deși era sub rangul și demnitatea ei, dar negustorul, era și el, cu mare prisos de bogăție, deși se pare, că era mai bătrâior decât tânăra domniță româncă. Dar în momente de grea cumpănă, de disperare și de mare strâmtoare materială, multe din iluziile, tinerelor fete cad strivite la pământ, sub imperiul necesităților.

Vestea acestei căsătorii, a străbătut spațiul, până în Moldova, cu iuțeala unei păsări, dornice de a ajunge mai repede la cuibul său, încât cronicarul Ion Neculce afla și nota cu minuțiozitate că pe tânăra domniță "„au luat-o un grec mare, bogat, vestit la Poartă, anume Scarlat care și slugeria împărătească o ține el". Auspiciile benefice, acestei căsătorii originale, au hotărât ca frumoasa urmașă, a Mușatinilor moldoveni, să aducă în curând, în minunatul leagăn, al prunciei trei fiice:

Roxandra, Zamfira cu parfum de plaiuri românești și care se traduce prin Safir -, piatră prețioasă de culoare albastră și Asanina, mai puțin folosit și de aceea poate atât de frumos, cu sensul de "primitor".

Dar, dintre cele trei surori, numai Roxandra, va deveni celebră în societatea constantinopolitană contemporană, eclipsând prin calitățile ei fizice și spirituale alte tinere fete, - din înalta societate a Fanarului. Ea a fost înconjurată, demult respect și admirație. Vorbea bine mai multe limbi străine, citea opere filosofice și în general, era real pasionată de lectură. Străinii din Constantinopol, cultivați intelectual și rafinați spiritual o numeau "Roxandra, cea prea înțeleaptă". A fost eleva eruditului Ion Cariofil, care i-a dat o mare bogăție de cunoștințe încât, "atât a progresat în studiu și s-a făcut renumită, încât mulți din Europa, oameni de valoare veniți la Constantinopol, se duceau și conversau cu ea și o admirau". "Cea prea înțeleaptă", adică Roxandra, înzestrată nativ, în mod excepțional, reprezenta credem, chintesența puterii de realizare, a tot ceea ce era mai frumos și mai bun, pe plan moral și spiritual într-o tânără. Era darul prețios și unic, cu care destinul, foarte rar, o recompensa pe domnița româncă, pentru iluziile ei frânte de timpuriu. Orgoliul domniței, ușor lezat va fi astfel satisfăcut printr-un prea plin, de laude și admirație, nu numai pentru mica "prințesă", dar și pentru cei doi admirabili părinți, care au știut, au dorit și au întreținut permanent interesul viu, al fiicei lor, pentru activitatea intelectuală, ceea ce trebuie să recunoaștem, că totuși era neobișnuit pentru societatea, de la începutul secolului al XVII-lea din Istanbul.

Cărturarul Iacob Mănos, recunoștea și el în multe cuvinte frumoase și laudative, interesul și cunoștințele deosebit de valoroase ale Roxandrei, în cunoașterea limbii grecești și a clasicilor literaturii elene antice. Mai mult chiar, ea a stârnit prin intelectul său, frumos cultivat, via admirație a poezilor, scriitorilor și în general a literaților constantinopolitani, încât Ioanis Tibaldos, i-a închinat, chiar o culegere de versuri tipărită în 1680, iar în elogiul dedicației, o numea pe Roxandra "La gloire de la sagesse". Despre Roxandra, contemporanii afirmău chiar în scris, că era de o frumusețe fizică desăvârșită. Aceasta, fiind apreciată, prin liniile fine și curbe ale figurii, pentru epiderma albă, mătăsoasă și transparentă, dar mai ales, pentru limpezimea ochilor adânci, catifelăți și strălucitori de inteligență, cât și pentru bogăția unui păr de abanos, generos revarsat în clipe de intimitate, peste rotunjimea și neaua umerilor, ca și cea a florilor de măr. În 1623, era în apoteoza frumuseții sale complexe și a bogăției familiei, ceea ce l-a determinat pe domnul Moldovei, Radu Mihnea, să-i destăinuie, un gând mai trainic, al său, prietenului Scarlat Vodinos. Influential negustor din lumea comercială otomană, furnizorul curții imperiale, și un fel de factotum stambuliot, i-a ascultat cu atenție propunerea de aș căsători fiul, pe Alexandru, care tocmai ocupa scaunul domnesc, de la București, sub numele de Alexandru Coconul, cu Roxandra. Astfel Radu Mihnea, își satisfacea imensul orgoliu, de a se înrudi cu marele negustor, dar și de a domni de fapt atât la Iași cât și la București. Tinerețea crudă a tânărului domn, recunoscută de altfel și de ambasadorul

Contarini, la Istanbul, când îi scria dogelui Veneției despre el că este "molto giovane", dar mai ales, slaba lui pregătire, în viața politică și chiar puținătatea dotării lui native, cum spun contemporanii, l-au făcut pe tatăl său, să se folosească de toate prerogativele puterii și în Țara Românească. Radu Mihnea, domnul Moldovei, se va adresa deci, în această delicată afacere, puternicului stambolit, convins fiind, că și căsătoria putea îmbrăca, haina mercantilismului, fiindcă și pe el însuși, cel care-l ajutase în realizarea visurilor de mărire fusese tot Scarlet Vodinos. Acum, când Radu Mihnea, dispunea de putere și avuție, prudent și cu multă delicatețe s-a adresat din nou vechiului prieten, gândindu-se la înaltul lui rang, dar și la puțința de aș apropia o persoană atât de influentă la Poartă.

La toate acestea, se mai poate adăuga și frumoasa reputație a tinerei Roxandra, pe care contemporanii, o răsplăteau cu apelativul "la princesse" pentru marea ei bogăție spirituală, pentru gingășia și sensibilitatea psihicului, cultivat cu esența, celor mai valoroase și alese lecturi, pentru intelectul ei de tin larg orizont.

Întâlnirea dintre vechii prieteni, avea loc la Vlah serai. Cel care a atacat chestiunea căsătoriei, a fost Radu Mihnea, după ce mai întâi a făcut un elogiu frumuseții și inteligenței tinerei Roxandra. După care a trecut la partea de fond a chestiunii.

- Fiul nostru Alexandru, domnul Țării Românești, a ajuns la frumoasa vârstă a unei tinereți, ce se cere a fi împlinită prin căsătorie. Este supus și ascultător îndreptărilor, cu care-l mai diriguim noi. Dar se cere, precum a zis regele David, să devină săgeata propriului său arc, și pentru aceasta se cade să se așeze printr-o alegere chibzuită. Noi am visat, dacă este și voia domniei tale, la o unire a copiilor noștri, care ar pecetlui vechea noastră prietenie, care sta martoră și ajutor înălțării noastre, în scaunul domnesc de la Iași.

Cererea a fost acceptată, cu inima deschisă și palatul Vodinos, va intra în efervescenta și exuberanța bucuriei nestăvilite, pentru apropiata nuntă domnească, ce se va desfășura, cu un ceremonial deosebit de fastuos, așa cum o cerea regula și rangul, deoarece mirele, era domn în Țara Românească, iar socrul mare, domn al Moldovei. Toată risipa de efort și bogăție era mai ales, pentru a satisface orgolii nemărginite și a etala bogăția și puterea.

Nunta domnească, a avut loc, în vara anului 1624 la Movileni, așezare aflată la granița, dintre Moldova și Muntenia, pentru a reuni în egală măsură, invitați din ambele țări și nu numai. Evenimentul a fost atât de neobișnuit, nu numai prin protagoniștii săi domnești, ci și prin durata, a două săptămâni de petreceri. Nu numai prin mulțimea oaspeților, sau revărsarea și expunerea fără margini a luxului și a bogăției, ci mai ales prin cu totul, alt inedit, reprezentat de întâmplările celei, care ar fi trebuit să fie marea doamnă a țării. De aceea această nuntă, a intrat adânc, în memoria oamenilor și o vom găsi povestită, cu mult meșteșug de cuvinte, de către cronicarii Radu Popescu, Miron Costin, Ion Neculce, Alexandru Amiras și Denys Photinos.

Așadar pregătirile, fiind începutul te avea să se înfăptuiască și minunea acestei nunți domnești, pe care domnița româncă, mama Roxandrei o visase aievea, de atâtea ori, încă din copilărie. Preocupările de pregătire a trusoului, a rochiilor și a toate .câte erau necesare și acestea erau multe; mari și copleșitoare; pentru a se avea totul din belșug și de cea mai bună calitate. Pânzeturi fine, albe ca neaua, sau ușor colorate, dantele minunate prin gingășia și subțirimea împletirii frunzelor și florilor, mătăsuri ușoare ca spuma mării și viu imprimate, stoffe cu fir de aur și argint, desenate în flori complicate, catifele moi și grele se revărsau în valuri, în casa Vodinos, din Istanbul. Negustori intrau și ieșeau preocupați și încordați de dorința de a-și mulțumi cât mai mult și mai bine înalții clienți.

Cu fiecare zi trusoul se completa, devenind mai bogat, mai voluminos și mai prețios. A sosit în sfârșit și ziua plecării spre noile meleaguri ale pământestei fericiri. Alaiul impunător s-a format din zeci de care și căruțe încărcate cu prisosință, și care s-au pus în mișcare, într-o gălăgie infernală de scârțâituri, hăulituri, vorbe de îndemnuri, opinteli de animale, totul învăluit într-un nor de praf și nădușeală. Se cărau bogății însemnate, care trebuiau să fie zestrea tinerii mirese, așteptată să devină, doamna Țării Românești.

În fruntea tuturor înaintau falnic, voios și cu ostentație caleștile încărcate cu cei mai fericiți muritori. Lungul convoi a ieșit din capitală pe sub impresionantele ziduri ale porților maiestose cândva, în alte timpuri, de mult apuse, apucând spre nord, către Dunăre. Înaintarea era înceată, greoaie și anevoioasă, cu popasuri din diverse necesități. Se începuse traversarea Rumeliei, când deodată originala caravană s-a oprit într-un sat bulgăresc, mai mult decât de obicei. De ce? Cum? Pentru ce nu mai plecăm? Ce mai așteptăm? - se întrebau, cei ce nu erau din suită.

Nefericirea căzuse însă, din senin, ca un trăznet devastator. Roxandra se îmbolnăvisese și se pare că destul de grav. Câteva zile nu s-a putut ști care era afecțiunea supărătoare. Apoi boala, s-a dezlănțuit în toată amploarea ei hădă.

Convoitul s-a pus în mișcare, după câteva săptămâni de întârziere. La curțile domnești de la București și Iași, predomina aceeași puternică febrilitate a pregătirilor de nuntă, supravegheate cu multă agerime și grijă, asprime și atenție, de către cei doi părinți. Împreună cu un grup de boieri credincioși, doamna Arghira era prinsă până dincolo de putință în prepararea domnescului ei fiu, în vederea marelui eveniment. Acesta încă tânăr fiind, era mai puțin experimentat în viață în general și cel mai puțin în cea de stat. De aceea, îndrumările și poruncile veneau de la Iași și erau elaborate, de tatăl său, Radu Mihnea.

De altfel, dincolo de înfățișarea lui strălucitoare și impunătoare prin rang, tânărul Alexandru Coconul, nu prea mai avea ce prezenta analizei scrutătoare și iscoditoare a dușmanilor și îngăduinței binevoitoare a susținătorilor. Miron Costin, știa din cunoașterea directă și nota prin observație, că

între el și tatăl său era o distanță, "cât ceriul de la pământ". Se știe că tânărul însuși, după înlăturarea podoabelor vestimentare

Strălucitoare, era ca bărbat și om "slabu și boliacu" și nu numai la trup dar "și la hire". În aceste condiții pentru a-i da stabilitate și greutate în viață și domnie, demnitate, maturitate și suveranitatea necesară, tânărul trebuia căsătorit. Iar fericita aleasă, pentru bogăția ei și influența familiei la Poartă, trebuia să contribuie din plin la dobândirea și consolidarea atributelor puterii și să le completeze pe cele ale masculinității. Radu Mihnea, "om înțelept" și bun diplomat a încheiat în mod deliberat, această alianță, cu Scarlat Vodinos, "vestit om printre țarigrădeni", "bogat și cunoscut de toți meghistanii împărăției".

În timp ce convoiul de nuntă, încărcat cu prețioase valori, înainta târându-se ca un șarpe uriaș, spre capitala Munteniei, acolo pregătirile erau în toi. Pentru a împăca ambițiile și orgoliile celor doi domni, tată și fiu, ale boierimii, nunta nu se va desfășura nici la București și nici la Iași ci cam la jumătatea drumului dintre ele, la Movileni, "pe malul Siretului". Aceasta pentru o mai bună participare și pentru a se strânge "din amândouă țările boieri și alți oameni nuntași". Pentru amenajarea tuturor celor necesare, desfășurării nunții la Movileni, a unui oarecare confort necesar nuntașilor, au fost aduși "lucrători de pe îmbe părțile a țărilor". Acolo ca din pământ, mâinile lor harnice, ale meșterilor, au ridicat "divanuri, case, ceardacuri, anume de această treabă făcută". . .

Cele două alaiuri domnești de nuntă, pornite din ambele capitale ale țărilor române, s-au întâlnit cu toată bucuria și veselia la Movileni, unde erau deja sosiți și "soli streini cu daruri", multe și de la unguri și din țara leșească. Nunta s-a desfășurat într-o atmosferă, de mare pompă și revărsare de lux și bogăție, fiindcă socrul mare Radu Mihnea, înreținea la Iași "mândrețea curții", cu "multe cheltuieli, ca un crai" și "nu ca un domn", în ceremonia, nunții, s-au respectat toate obiceiurile tradiționale. S-a început prin înșiruirea alaiului multicolor al butcilor și al caleștilor în care figurile domnești și boieroaicele își fereau cu delicatețe fețele catifelate și mățăsurile de razele prea insistente ale soarelui. Veneau apoi boierii în propriile lor trăsuri înzorzonate cu scoarțe înflorate, dar și "covoare persienești", peste care erau așezate boieroaice trupeșe, dar și ținere subțiri ca treistia în vânt, stând simandicoase în atlazurile lor, tivite cu blănuri scumpe și la o cât mai largă vedere, pentru frumusețea orgoliului lor, dar și pentru ochi lacomi și admirativi. În jur, tineri boieri, încălecați pe bidivii focoși, împodobiți cu zeci de panglici colorate, țâșneau încolo și încoace, mai des, spre locurile unde le știau, pe tinerele fete și jupânițe cu pielița ca piersica rumenă, cu ochi mari de căprioară sfioasă, cu cozi mari și grele, așezate într-o împletitură complicată, cu perle și rubine împrăștiate printre șuvițele de păr.

Șirul nuntașilor era lung și a celor care-i urmau voioși era și mai mare pe jos, fiindcă biserica satului, era pe un bot de deal. El era deschis și închis de zecile de alăute, cobze, naiuri și

timbale, ce scoteau din corzile lor cu forță și pasiune melodii vesele și săltărețe, sub mâini îndelung meșteșugite și pline de nerv.

Alaiul înainta ușor și plin de veselie în timp ce în biserică înaltul cler, în odăjdii aurite, așezați cu tipic după rang și importanță, învăluți în nori de smirnă și tămâie dar și în parfumuri orientale ale înalților oaspeți, așteptau răbdători, smeriți, demni, solemni și cuminți să înceapă salva și slava cântărilor, cu "Iisaia dăntuiește", prin care tânăra pereche domnească, trebuia să intre în măreția vieții, sub înalta și binefăcătoarea oblăduire, a dumnezeirii, fără de care oamenii, nu sunt totuși oameni adevărați.

Nuntașii de onoare și de rând s-au așezat, la mesele întinse sub umbrare, pe care se odihneau, în întâmpinarea lor, "bucate în mare bivșuguri", udate de licori dulci sau acrișoare, chilimbarii sau rozalii ce se cereau alunecate, spre gurile lor pofticioase, pentru a stinge arșița interioară a setei. Așezarea la ospăț, nu s-a făcut însă nici ea oricum, ci tot în funcție de importanța rangurilor și anume scaunele boierilor "de Moldova", "din driapta domnilor", iar "den stânga", ale boierilor munteni, care, "ținea dvorba", adică întrețineau veselia generală, având în vedere, că domnul lor, era un tânăr de numai 17 ani. Nunta a durat, "două săptămâni", cu "mari petrecării", veselie și bucurie generală. "Acuș, ziceau boierii - putem să nu ne mai veselin toată vara, după cât petrecurăm".

Tânăra pereche a mirilor domnești, în tot acest răstimp a fost ținta curiozității și admirației tuturor. Ei se avântau cu dezinvoltură în bucuria generală, gustându-o din plin, odată cu dorința de a se simți alături, de aș sorbi unul celuilalt, fierbințeala respirației, promițându-și prin ușoare strângeri de mână, bucurii viitoare și mult, mult devotament. Cuvinte dulci și stângace, zburau de pe buzele înfometate de sărutări, ale prea tânărului mire și domn.

- Privighetoare scumpă a sufletului meu, îi șoptea el ademenitor de dulce la ureche, strângându-i ușor degetele lungi și trandafirii în mâna sa. Raza mea de lună. Bucuriesfântă a sufletului meu. Floarea sufletului meu aprins de dorul tău. Ciocârlie a inimii mele, care arde-n văpăi de iubire.

Visul meu scump și drag de a te vedea, se împlinește. Ești ca o minunată floare de portocal, parfumată și diafană, dăruită sufletului meu.

Ea zâmbea ușor, discret și misterios răspunzându-i cu drăgălășenie:

- Cuvintele tale, sunt un adevărat balsam pentru sufletul meu, care se deschide ca un trandafir, dornic să primească boabele stropilor de rouă, ale spuselor tale, cuprinzându-te și invitându-te să pășești cu încredere în . minunatele și parfumatele grădini ale sufletului meu. Ești prințul desprins din azur al sufletului meu. Până acum te-am așteptat neîncetat.

Apoi, ca doi porumbei albi și strălucitori se avântau în frenezia dansului. Mireasa plutea pretutindeni, ca un uriaș fluture, în involburări albe de dantele și mătăsuri, dar contrar obiceiului

românesc, chipul său rămânea estompat, dincolo de voalul diafan, ce se revărsa în falduri bogate, de sub coronița de aur, cu diamante și rubine. În zadar mama soacră, a insistat încă, de la București, ca Roxandra să-și desvelească superba-i figură. Zilele fugeau și se topeau în neant, în iuțea petrecerilor, care-și puneau amprenta oboselii, asupra celor mai vârstnici și cu tabiet. S-au văzut, s-au apreciat și s-au prețluit toate darurile nemaipomenit de bogate și valoroase, primite de la prea cinstiții boieri români, ca și cele ale celor trimise prin soli străini.

Zestrea oferită de socrul mic, a stârnit murmure de admirație și de invidie. Tinerii se sorbeau unul pe celălalt. Soarta părea să fie măreață și plină de minunate promisiuni. Mirii în vremea aceasta, s-au cunoscut și s-au apropiat prin intermediul înșelător, al unora dintre simțuri devenite mai agere și mai atente. Fiecare credea că a intrat adânc în sufletul și viața celuilalt, întrepătrunzându-se într-o comuniune de veci. Momentul cunoașterii depline se apropia. Ei s-au retras cu discreție spre alcovul nupțial, perlat de razele unei luni argintate, ce se strecura prin horbota albă a perdelei și unde Alexandru, plin de nerăbdare și înfiorare, i-a cerut adoratei sale, desvăluirea și a chipului, pe care din auzite, știa că este desăvârșit de frumos, Roxandra, prin inteligență și abile prelungiri, a reușit și de data aceasta să mai amâne acest moment, pentru o frântură mică de timp.

Clipa fatidică, nu putea fi prea departe și nici îndepărtată la nesfârșit. Trăznet și stupeoare de gheață. Prea-frumoasa și inteligenta Roxandra, avea chipul sluțit. Imaculata ei epidermă de porțelan, transparentă și luminoasă, prezenta acum inestetice urme de ciupituri de vărsat și fiindcă un necaz nu vine niciodată singur, bănuțul maroniu al uneia dintre pupile era acoperii acum și de o albeață. De aceea disperată și cu speranțele năruite, ea a acceptat la sfatul celor apropiați, să-și acopere chipul cu un discret voal, pe care nu și-l va mai ridica, cu toate insistențele, în fața niciunor ochi străini. Nici unul dintre ei, n-au divulgat secretul. Nefericirea căzuse ca din senin, devastatoare și fără de speranță. Roxandra se îmbolnăvise în timpul traversării munților Balcani și se pare că și grav. Câteva zile, nu s-a putut ști, care era mersul ei. Apoi boala s-a dezlănțuit în; toată amploarea, fiind vărsat negru. Ca și un făcut nenorocirea, a căzut numai pe capul domniței, celelalte persoane din alai, neavând nimic și nimeni.

Domnul tânăr și necopt încă, nici la minte și nici la trup, fără meșteșugul existenței, încercată prin greutăți, fiindcă în calea sa, totul fusese netezit de grija paternă, a căzut din înălțimile celeste, în hăul disperării. El nu concepea șa soția sa și doamna țării, să poată avea un beteșug, ce nu o putea purta pe culmile cele mai înalte, ale visurilor sale tinerești. De aici încolo, firea lui cea slabă, nu prin sensibilitate excesivă ci printr-o proastă alcătuire, se va dezlănțui în toată goliciunea, coborând pe pământ Infernul. Legănarea.în minunata țară, a visurilor și a iluziilor se terminase brutal. Nici inteligența, nici cultura, nici bogăția și nici măcar sufletul ei atât de frumos dotat cu

valențe ce răspândeau lumini de aur și diamant, nu aveau nici o valoare, totul se pulverizase, „sub bagheta unui maestru vrăjitor, Totul era inutil și în zadar.

Viața Roxandrei, cu tânărul domn, era făcută țândări. Tandrețea și încercările languroase, de a se apropia de el, erau respinse cu brutalitate și răutate. Ființa ei era zdruncinată din temelii. Anii de migăloasă alcătuire a minții și sufletului, prin studii, lecturi și învățătură, pentru cunoașterea de limbi străine, clasici ai literaturii europene și câte altele, nu mai aveau însemnătate în fața lui Alexandru, erau doar un balast bun de aruncat peste bordul corăbiei vieții. Cruzimea neglijenței lui și refuzul de a o mai recunoaște ca soție și doamnă a țării, apăsarea celorlalți ca o minune de intransigentă și conștiință, fiindcă apăra canoanele frumuseții exterioare, pentru înălțarea scaunului domnesc. Hotărârea familiei ginerelui, necavalerească, apărea ca un model de fermitate. Pentru societatea timpului și pentru tânărul Alexandru, omul exercițiului strălucitor, - fără prea multe virtuți spirituale și lipsit cum era, la cei 17 ani ai săi, de cunoașterea sensurilor adânci ale vieții, nimic nu mai avea valoare decât fizionomia. Zadarnic a încercat Roxandra, fel de fel de alifii, pomezi, sfaturi de iot felul, ale iluștrilor medici de la Sibiu și Brașov, ale iatrofilosofilor de la Istanbul, totul rămânea neschimbat pe figura ei, ca și la început.

Răul era acolo, prezent și nu putea fi înlăturat. Mijloace practice reale și magice, erau rând pe rând încercate, cu speranța sinceră a salvării. Se apela, pe apucate, la toate și la tot, de aceea, în ascuns cu mare fereală, au fost aduse tot felul de femei, care încercau cu dibăcie și iscusință, să se strecoare în preajma ei, sau măcar în anturajul ei. Ele propuneau puterea lor, miraculoasă, necunoscută oamenilor de rând. Femei venite de aiurea, dornice de căpătuială și de profituri mari și rapide. Cu piele șofanie, cu ochi galbeni și bulbucăți de șarpe, cu nasul lung și ascuțit ca o sabie, cu vârful coroiat și căzut peste gura cu buze subțiri și tivite de răutate, cu sânii. ofiliți, spânzurând până la brâu, cu abdomenul fleșcăit și prăbușit în două, trei cute, de piei inerte, ce agățau spre picioarele descărnate, cu genunchi noduroși și tibii de cămilă. Adevarate vrăjitoare, care în nopți fără lună, alergau prin haosul întunecat, călări pe mături. Desigur că ele, răul îl puteau stârni și folosi, dar binele nu-l puteau găsi niciodată, pentru biata Roxandra.

Infernul coborâse pe pământ în viața Roxandrei. Dulcile iluzii erau departe acum, frunze moarte pe care se călca cu răutate, brutalitate și nepăsare. Ion Neculce știa că din cauza acelei albețe, "pe care o avea pe un ochi, n-a mai putut avea viață bună cu Alexandru vodă". Ireparabilul despărțirii era inevitabil. Lupta Roxandrei era epuizantă și fără roade. Scrisorile și încurajările, schimbate cu cei de acasă de la Istanbul, n-au adus nici ele vreo ameliorare și au luat sfârșit. Atunci, "au trimis Scarlat, ferman împărătescu de s-au luat fata de după Alexandru vodă". Revenind acasă, la Istanbul, în palatul Vodinos, leagănul visărilor ei adolescente, de altă dată, cu onoarea mânjită, de repudierea unui nevolnic, ea a devenit o femeie cu viața zdrobită, cu sufletul ca o rană vie, din care curgeau încet, nevăzut și neauzit, lacrimi de sânge. Imprecații, acuzații, implorări și muștrări,

adresate destinului și firii universale, se succedau în mintea și pe buzele ei. Răzvrătiri inutile, stinse în valuri de lacrimi. În zadar luxul și bogăția distinsă, din palatul Vodinos, după cum tot surde rămâneau deocamdată și încurajările celor din jur și ei atinși de aripa rece, a decepției și a orgoliului lezat.

Fluvii de amăgiri amare, făurite-n nopți de lungi iluzii și speranțe, curgeau moarte la vale în suvoaie nesfârșite. Roxandra lupta acum cu fantasmeele, încercând să se poarte fără ostentație și prefăcătorie. Timpul se prelingea pe lângă ea, neauzit spre hăuri, fără visuri, doar cu cele rele, adevărate coșmare, care la început erau puternice și epuizante, apoi treptat tot mai puține și mai rare, pe măsură ce tot timpul, marele maestru a estompat din ascuțimea și aspectul faptelor, așternând ușor și lin uitarea. Din străfundurile sale rănite, încet a început să urce spre suprafață, un ușor fior de viață, manifestat printr-un oarecare interes, pentru ceea ce se întâmpla în. jur. A început redeșteptarea maturității și a feminității. Au venit și au trecut multe veri, toamne și ierni și iarăși veri și de la capăt, toate aducându-i binefăcătoarea alinare. S-a redeșteptat din nou interesul pentru foșnetul plăcut și ademenitor al mătasurilor de atlas, pentru mângâierea unduioasă a catifelelor. Revigorarea spirituală, era sprijinită de încurajări, de zâmbete, de promisiuni de mai bine.

- Ce zici mamă, întreba ea uneori, se mai poate uita cineva și la chipul meu?

- Fii fără grijă, scumpa mea dragă, îi răspundea mama, plină de dragoste, - frumusețea ta, este aceeași pentru oamenii întregi la minte. N-avea grijă! Nu va trece mult timp și mulți, ne vor toci pragul.

Iatrofilosofii stambulioți, ofereau și mai departe cu convingere și sânge, noi formule de alifii, caresă înmoaie, să albească, să catifeleze și să acopere pielea, făcând-o plăcută vederii. Ele erau folosite din plin. În palat au reapărut marchitanii, cu fleacurile lor viu colorate și atrăgătoare, dar și marii furnizori. Din nou aveau loc vizite, cu discuții banale și savante, înecate în dulcețuri și cafele, în sarailii și baclavale. Firul vieții se reînodase, își reluase cursul. Roxandra începea să fie din nou vie și strălucitoare, deși o voaletă ușoară și străvezie, ca și adierea unei aripi de zefir îi acoperea chipul, în prezența oaspeților. Ea se apropia tot mai mult de frumusețea coaptă, a desăvârșirii spirituale și trupești, lăsând tenebrele tot mai mult în urmă. Viața pătrundea viguros în palat și odată cu ea și afacerile bănoase înfloreau continuu.

Negustorii veneau și plecau, cereau sfaturi și sprijin lui Scarlat Vodinos, cel mai bogat dintre ei. Așa a sosit și Nicolae Mavrocordat, cel "frumos ca un zeu", care se întremase destul de bine și care acum, avea nevoie de un gaj bănesc, din partea marelui furnizor imperial, pentru mătasurile chinezești, ce trebuiau să-i sosească în câteva zile. Apropierea dintre cei doi bărbați, s-a făcut ușor, lin și de la sine, pe baza comunității de preocupări și interese, în domeniul comercial. Scarlat Vodinos se străvedea pe sine, în urmă cu mulți ani, în luptă cu viața și greutatea afirmării, în bărbatul acesta inteligent, cinstit și cumpătat în vorbă și purtare. Se admirau și se respectau reciproc,